

УДК 657. 44

Очеретько Л.¹, Сігалo В.О.²

¹ канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

² студ. гр. ФЕУ-613м ЗНТУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ

Податок на додану вартість (далі ПДВ) домінує серед непрямих податків, що надходять до бюджету. Це податок, який виконує яскраво виражену фіскальну функцію і належить до так званих споживчих податків, яким обкладається споживання товарів. Це спеціальна надбавка, яка додається до ціни товару незалежно від того, чи вироблений він усередині країни, чи імпортований з інших країн. Тим самим забезпечується нейтральність цього податку до зовнішньої торгівлі.

Згідно з Податковим кодексом України (далі ПКУ) ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах: 20 % (основна ставка); 0 відсотків (при експорті товарів); 7 % (застосовується при поставках лікарських препаратів, товарів медичного призначення) [1].

Відповідно до ст. 197 ПКУ звільняються від оподаткування ПДВ операції з постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят; постачання послуг із здобуття вищої, середньої, професійно-технічної та дошкільної освіти; постачання послуг із доставки пенсій, страхових виплат та грошової допомоги населенню; надання благодійної допомоги, зокрема безоплатне постачання товарів/послуг благодійним організаціям і т.д.

Важливим моментом є те, що ставка 0 % і звільнення від ПДВ розрізняються тим, що при ставці 0 % підприємство має право на податковий кредит, а в разі звільнення від ПДВ податок, сплачений постачальникам, включається до первинної вартості придбаних запасів.

ПДВ в бухгалтерському обліку відображають за правилом першої події.

Для ведення обліку нарахування податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ передбачено такі субрахунки: 641 «Розрахунки з податків»; 643 «Податкові зобов'язання»; 644 «Податковий кредит».

З 2015 р. платники податку на додану вартість повинні в обов'язковому порядку реєструвати всі податкові накладні/розрахунки коригування в системі електронного адміністрування податку на додану вартість (далі СЕА ПДВ) незалежно від суми операції, формувати на їх основі та подавати звітність до контролюючого органу – Державної фіскальної служби України. Електронні ПДВ-рахунки – одна з головних складових СЕА ПДВ. У зв'язку з цим були введені нові субрахунки – 315 «Спеціальні рахунки в національній валюті» і 316 «Спеціальні рахунки в іноземній валюті» призначені для обліку коштів на рахунку у системі електронного адміністрування податку на додану вартість,

відкритому платнику податку в Казначействі, а також на інших спеціальних рахунках, відкритих у банку та/або органі Казначейства відповідно до законодавства. Слід звернути увагу, що дані субрахунки призначені тільки для обліку грошових коштів, а не контролю реєстраційної суми ПДВ [2].

На сьогоднішній день головна проблема, яка виникає при відображенні ПДВ в бухгалтерському обліку, пов'язана з тим, що правило першої події, яке використовується для визначення ПДВ, не співпадає з моментом визнання доходів та витрат в бухгалтерському обліку. Бухгалтерський облік податкових зобов'язань залежить від дати їх виникнення, якою є дата першої з подій, що сталася раніше – або дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника податку як оплата товарів (послуг), що підлягають постачанню, або дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання товарів, послуг платником податку. Застосування «першої події» для нарахування податку на додану вартість призводить до викривлення у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності інформації про розрахунки суб'єктів господарювання із бюджетом за таким податком [3].

Аналізуючи висвітлену проблему можна вважати більш ефективним і обґрунтованим нараховувати податок на додану вартість із використанням касового методу за яким дата виникнення податкових зобов'язань визначається як дата зарахування (отримання) коштів на банківський рахунок (у касу) платника податку або дата отримання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) ним товарів (послуг), а дата виникнення права на податковий кредит визначається як дата списання коштів з банківського рахунку (видачі з каси) платника податку або дата надання інших видів компенсацій вартості поставлених (або тих, що підлягають поставці) йому товарів (послуг).

Таким чином, узагальнюючи проведені дослідження, можна стверджувати, що податок на додану вартість є одним із найпоширеніших та найпроблемніших податків, тому необхідно застосовувати нові шляхи вдосконалення обліку розрахунків з бюджетом з ПДВ, що значно полегшить ведення обліку даного податку, правильного і достовірного його відображення на бухгалтерських рахунках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість: Наказ Міністерства фінансів України від 01.07.1997 р. № 141. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
3. Організація і методика обліку, формування звітності і контролю операцій за розрахунками з податку на додану вартість [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream>.